

5. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495%D0%B0-17>
6. Про затвердження Порядку організації використання службових собак у митних органах [Електронний ресурс]. – наказ [виданий Держмитслужбою України 06 квітня 2004 р. № 86]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1025.18685.0>.
7. Про затвердження Положення про Департамент охорони державного кордону Адміністрації Державної прикордонної служби України [Електронний ресурс]. – наказ [виданий Адміністрацією Державної прикордонної служби України 16 квітня 2011 р. № 245]. – Режим доступу : http://dpsu.gov.ua/ua/static_page/106.htm.
8. Про прикордонний контроль [Електронний ресурс]. – закон [прийнятий Верх. Радою Укр. 05 листопада.2009 р. № 1710-VI]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1710-17>.
9. Про міліцію [Електронний ресурс]. – Закон України [виданий Верховною Радою України від 20 грудня 1990 р. № 565-XII]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/565-12>
10. Про кінологічну службу Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. Положення [затвержене Міністерством внутрішніх справ України від 7 листопада 2003 року № 1326].
11. Настанова з організації діяльності кінологічних підрозділів органів внутрішніх справ України» [Електронний ресурс] Настанова [затверджена наказом МВС України від 20.07.2012 р. № 640]. – Режим доступу : <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-nastanovi-z-organizaciyi-dijalnosti-kinol-doc120357.html>
12. Про дії працівників органів і підрозділів внутрішніх справ в типових та екстремальних ситуаціях [Електронний ресурс]. – наказ [виданий Національною академією внутрішніх справ України 12 грудня 2012 р. № 774]. – Режим доступу : http://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/ad/pro_dii_pracivnuk.pdf

УДК 342.9:351.74

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ОГЛЯД ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ В ОРГАНАХ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Ізбаш К.С.,
к.ю.н., доцент кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу
Одеський державний університет внутрішніх справ

Стаття присвячена історико-правовому огляду підготовки персоналу в органах внутрішніх справ України. Розглянуто історичні етапи щодо організації роботи з кадрами. Встановлено, що кожний історичний етап мав свої особливості в організації роботи з кадрами. Проаналізовано надбання та прогалини щодо підготовки кадрів ОВС за певних історичних умов.

Ключові слова: кадри, персонал, кадрова політика, підготовка кадрів, міліція, органи внутрішніх справ.

Izbash E.S. / ИСТОРИКО-ПРАВОВОЙ ОБЗОР ПОДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛА В ОРГАНАХ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УКРАИНЫ / Одесский государственный университет внутренних дел, Украина

Статья посвящена историко-правовому анализу подготовки персонала в органах внутренних дел Украины. Рассмотрены исторические этапы по организации работы с кадрами. Установлено, что каждый исторический этап в организации работы с кадрами имел свои особенности. Проанализированы достижения и пробелы в подготовке кадров ОВД при определенных исторических условиях.

Ключевые слова: кадры, персонал, кадровая политика, подготовка кадров, милиция, органы внутренних дел.

Izbash K.S. / HISTORICAL AND LEGAL REVIEW OF TRAINING IN THE INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE / Odessa State University of Internal Affairs of Ukraine, Ukraine

The article is devoted to the historical-legal review of staff training in the organs of internal affairs of Ukraine. The historical stages concerning the staff work are examined. It is established that each historical stage has its own characteristics in the staff work. An appeal to past experience has enabled to identify and understand the features and general trends of staff management in certain historical conditions, explore the achievements and gaps in this area, taking (or taking into account) is that from this experience that is valuable and rational for the modern model construction of management personnel of the Internal affairs.

It is analyzed the Russian police history, which was part of the police, acting on the territory of Ukraine with the aim to understand the historical background of the staff work in the organs of internal affairs of Ukraine.

The article grounded that the formation and activities of law enforcement agencies in Ukraine under the Central Committee took place in difficult conditions of revolutionary change and military confrontation.

It is established that elections (councils, the public) to the police, especially in country areas were practiced during the first years of Soviet power in many regions of Ukraine. In 1930 the Staff Administration was created within the People Committee of Internal Affairs that performed the tasks of not only recording and distribution, but also a deep and comprehensive study of staff, its training.

Achievements and gaps in police training under certain historical conditions are analyzed.

It is investigated the new stage of development of the internal affairs and, therefore, staff work in connection with the proclamation of Ukraine as the independent and democratic state, with the changes that have taken place in the socio-political and economic life of Ukraine during the last more than 20 years.

Key words: staff, staffing, training, police, law enforcement bodies.

У всі часи питання, пов'язані з організацією кадрової роботи, були і залишаються ключовими з точки зору їхнього значення для забезпечення найефективнішого функціонування органів внутрішніх справ, виконання ними свого призначення в суспільстві. Цією обставиною пояснюється і та увага, яка приділялася цим питанням на різних етапах розвитку органів внутрішніх справ.

Кожний історичний етап має свої особливості в організації роботи з кадрами. Разом із тим багато проблем минулого є значущими і за сучасних умов. Це питання комплектування кадрів, формування у працівників необхідних професійних та моральних якостей, професійної освіти тощо. З плином часу змінювалися підстави їх виникнення, умови та рівні прояву і вирішення, але сутність цих проблем та їх значення у загальних рисах залишалися незмінними.

Метою статті є звернення до досвіду минулого, що надасть можливість виявити й усвідомити як особливості, так і загальні тенденції розвитку роботи з кадрами за певних історичних умов, ознайомитись із набутками та прогалинами в цій сфері, взявши або врахувавши все те із цього досвіду, що є цінним і раціональним для побудови сучасної моделі управління персоналом органів внутрішніх справ.

Звернемося до історії. Корисний матеріал для розуміння історичних передумов розвитку роботи з кадрами в органах внутрішніх справ дає історія російської поліції, частиною якої була поліція, що діяла на території України. Як частина цілого, вона керувалася законами Росії і виконувала загально визначені функції, тому їй були притаманні і проблеми російської поліції. Однією з найважливіших і найскладніших проблем була проблема кадрів.

Питанням роботи з кадрами в поліції найпильніша увага була приділена на сторінках сучасних видань, що присвячені історії поліції України та Росії. Серед авторів, які досліджували цю проблему, треба окремо виділити таких, як Р.С. Мулукаєв, А.С. Чайковський, О.Н. Ярмиш та ін. Але водночас існує певна прогалина в дослідженні роботи з кадрами поліції (її організаційно-правові та змістовні аспекти) як самостійної сфери діяльності.

Російський дослідник-поліцейст Ю. Аврутин так висловився про сучасну міліцію в Російській Федерації: «Нині немає достатніх підстав стверджувати, що російська міліція повністю стала міліцією демократичної держави, такою, що спирається на широкі верстви населення та інституту громадянського суспільства» [1]. На думку цього науковця, немає достатніх підстав стверджувати, що діяльність російської міліції сприяє формуванню ефективної влади в державі. По-перше, негативна оцінка діяльності міліції громадськістю не додає престижу органам влади в цілому; по-друге, ефективність її роботи й, головне, ставлення до прав і законних інтересів громадян, що неупереджено фіксують дані соціологічних моніторингів, реалії оперативної обстановки, статистика порушень законності та дисципліни працівниками міліції, дані про скоєння ними посадових та загальнокримінальних злочинів не додають впевненості в тому, що влада здатна захистити їх від беззаконства, незаконня, злочинності.

Видається, що багато чого зі сказаного про російську міліцію стосується й міліції української. Чи завжди так було? Еволюцію іміджу поліції та міліції на теренах колишньої Російської імперії та СРСР простежити нескладно.

Становлення та діяльність правоохоронних органів в Україні доби Центральної Ради відбувалися в складних умовах революційних перетворень та військових протистоянь. До створення системи державних органів зі спеціальними функціями, які мали б протистояти зростаючій злочинності та охороняти існуючий державний лад, підштовхувало зростання влітку 1917 р. в Україні анархії та хаосу, злочинна діяльність інших деструктивних елементів, занепад правопорядку, розпад здеморалізованої армії і, як наслідок, поява значної кількості дезертирів, грабінницьких загонів і груп. Процес координування розбудови правоохоронних органів у цей час почало здійснювати Генеральне секретарство внутрішніх справ (із січня 1918 р. – Міністерство внутрішніх справ). Декларацією Генерального секретаріату (29 вересня 1917 р.) на відомство внутрішніх справ було покладено боротьбу зі «всіма проявами безладдя й контрреволюційними замахами». А головне завдання з охорони порядку покладалося на організацію «Вільного козацтва», міліцію та загони «Вільного реєстрового козацтва». До квітня 1918 р. Центральна Рада та її уряд продовжували вживати заходи щодо налагодження охорони і зміцнення правопорядку, але вони були непослідовними і майже безрезультатними, що й було однією з причин втрати нею авторитету, а згодом і влади [2].

Керівництво УЦР загалом не мало чіткого уявлення про статус, компетенцію та функції органів внутрішніх

справ, які багато в чому визначали надійність функціонування владних механізмів держави. До того ж недосконалість, а в багатьох випадках відсутність національної нормативно-правової бази їхньої діяльності породжували в країні хаос і анархію.

Декретом РНК УРСР «Про організацію міліції» від 9 лютого 1919 р. в Україні для охорони революційного порядку та особистої безпеки громадян, а також для боротьби з кримінальними злочинними елементами була створена робітничо-селянська міліція. Організація її була доручена Народному Комісаріату внутрішніх справ України. Отже, домінуючою стала орієнтація на побудову міліції як державного органу з постійним штатом спеціально підібраних осіб для виконання обов'язків з охорони громадського порядку та безпеки, боротьби зі злочинністю, які отримують за це від держави грошове утримання. Через це постала ціла низка питань, пов'язаних із комплектуванням кадрами заново створених органів, регулюванням порядку призначення, розстановки, переміщення різних категорій працівників, їхнім навчанням тощо.

Головним принципом підбору кадрів для органів міліції був на той час класовий підхід. З усією чіткістю він був закріплений в інструкції про організацію робітничо-селянської міліції, яка була прийнята НКВС для розвитку згаданого декрету. Інструкція встановлювала, що на міліцейські посади могли призначатися громадяни УРСР, які досягли 21 року, цілком грамотні, що користуються виборчими правами і визнають Радянську владу. Категорично заборонялося приймати на роботу в міліцію раніше засуджених або тих, хто перебуває під слідством; осіб, які користуються найманною працею або живуть не на трудовій прибутки; службовців та агентів колишніх жандармських відділень та чинів поліції; служителів релігійних культів. Інструкція містила також вказівки щодо призначення на посади завідувачів губернськими управліннями міліції, начальників повітової, міської міліції та їхніх помічників. Згідно з інструкцією на ці посади могли призначатися тільки особи з відповідною підготовкою, віддані робітничому класу та біднішому селянству.

У перші роки Радянської влади нормативно були врегульовані тільки найзагальніші моменти добору та розстановки кадрів органів міліції, що створювало можливість для прояву найбільш широкої ініціативи на місцях. У багатьох регіонах України практикувалися вибори (радами, населенням) до міліції, особливо в сільській місцевості; у роки громадянської війни та інтервенції часто комплектування міліції відбувалося на основі розверстки або мобілізації. Наприкінці громадянської війни склалася така ситуація, коли штати міліції виявилися надто роздутими, через що гостро постали проблеми забезпечення міліціонерів зброєю, спорядженням та обмундируванням через відсутність їх у необхідному обсязі.

Після закінчення громадянської війни для врегулювання чисельності кадрового складу міліції відбулось значне його скорочення. У подальшому ця тенденція мала продовження. Під час скорочення штатів рекомендувалося за можливістю зберігати штати оперативного-стройового складу і скорочувати переважно канцелярський та адміністративно-господарський персонал. Загальною була й установка щодо звільнення з рядів міліції всіх осіб, які не відповідають встановленим вимогам. Однак здійснити намічені заходи повною мірою не вдалося. На той час ще не існувало чіткої системи відбору кадрів, їх перевірки та вивчення, ще тільки формувалося елементарне діловодство, не існувало кадрових апаратів і т. п. Значно ускладнював процес «вербування» нових кадрів низький рівень матеріального забезпечення працівників міліції. Останній із значених факторів гостро відчувався протягом усіх 20-х років минулого століття.

Загальний кадровий стан міліції знайшов відображення у постанові про діяльність органів міліції, що була прийня-

та Всеукраїнською нарадою працівників НКВС (червень 1924 р.). Народа звертала увагу на надмірну завантаженість працівників, особливо в сільській місцевості, нерівномірність розподілу сил міліції, неврахування чисельності та щільності проживання населення, характеру, побуту та політичної обстановки, недоцільність подальшого скорочення штатів. Як на одну із суттєвих хиб нарада вказувала на велику плінність кадрів міліції. У цілому по Україні плінність кадрів міліціонерів у 1924 р. складала 72 %. З початку створення органів міліції зарахування кадрів в органи внутрішніх справ провадилося переважно на основі «одноосібного вибору», тобто рішення про зарахування приймалося після бесіди начальника з кандидатом. З 1923 р. для усунення неминучих упущень, які притаманні «одноосібному вибору», був уведений комісійний порядок прийому до міліції. Він означав поступове розширення кола перевіряючих і поширення діяльності комісій на всі підрозділи міліції – від центральних до місцевих. Комісійний порядок передбачав попереднє ознайомлення із заявою кандидата на роботу до міліції у спеціально створених для того приймально-випробувальних комісіях при управліннях міліції різного рівня. За даними, що містять друковані джерела, деякі комісії надзвичайно принципово та відповідально ставилися до відбору кадрів, але в багатьох місцях такі комісії існували лише на папері або зовсім не були створені. Крім діяльності комісій, у деяких містах здійснювалась спроба вжити науковий підхід до підбору кадрів. Для відбору осіб, які дійсно професійно придатні до служби в міліції, вводилися «психотехнічні випробування» [3].

Поряд із заходами, спрямованими на вдосконалення системи вивчення та відбору кадрів, значна увага приділялася покращенню системи обліку кадрів. Так, на початку 1924 р. в НКВС створюється обліково-розподільний відділ. До його завдань належало: вивчення апарату, облік відповідальних партійних та безпартійних працівників НКВС та його органів для більш раціонального використання та розподілу, своєчасного їх висування. Водночас були введені схеми ділової оцінки начальницького складу. Питання в них були сформульовані досить конкретно та дозволяли отримати точну характеристику кожного [4].

Отже, протягом 20-х років ХХ ст. поступово формувалося розуміння необхідності систематичного вивчення складу апарату й організації обліку та підбору працівників. Поодинокими та відокремленими заходами таке завдання не могло бути вирішеним. Тобто виникла потреба у створенні спеціальної структури, яка була б спрямована лише на роботу з кадрами. У 1930 р. в НКВС було створено Управління кадрів, яке повинно було виконувати завдання не тільки обліку та розподілу, але й глибокого та всебічного вивчення кадрів, їх підготовки [5, с.31].

У роки Великої Вітчизняної війни стан кадрів органів внутрішніх справ значно погіршився. Це пояснюється тим, що значна частина працівників були призвані до діючої армії вже у перші місяці після початку війни. Внаслідок їх відсутності при прийомі в міліцію допускалися відхилення від загальноприйнятих та обов'язкових вимог. На службу в міліцію приймали людей, які ні за своїм віком, ні за станом здоров'я або освіти не відповідали визначеним нормам. Серед працівників органів внутрішніх справ на цей час чимало було людей похилого віку, хворих, інвалідів. Переважна частина з числа прийнятих не мала елементарної професійної підготовки.

По закінченні війни в роботі з кадрами органів внутрішніх справ постали проблеми, які багато в чому були схожі з проблемами, що мали місце після громадянської війни. Надзвичайно гостро стояла проблема комплектування кадрів. Здебільшого працівники міліції, особливо рядовий склад, мали низьку загальноосвітню та спеціальну підготовку. Ускладнювала ситуацію з комплектуванням, розстановкою і вихованням особового складу відсутність у структурі органів міліції кадрових апаратів, які

організаційно були знову створені тільки в лютому 1947 р. Згідно з рішенням Верховної Ради СРСР 18 березня 1946 р. НКВС був перетворений у МВС СРСР. Відповідні зміни відбулися в союзних республіках. Перед МВС України постало завдання не тільки кількісно укомплектувати особовий склад, але й переглянути вже існуючі кадри, змінити тих працівників, які не відповідають вимогам, і таким чином покращити склад міліції [5, с.195].

Якщо питання кількісного врегулювання складу органів внутрішніх справ, ліквідації існуючого некомплекту кадрів намагалися вирішити вже випробуваннями методами – проведенням партійних мобілізацій, то для покращення якісних характеристик кадрів потрібен був час, значні ресурси і цілеспрямована робота в цьому напрямі. Прогалини в цій сфері були висвітлені низкою відомчих актів МВС СРСР на початку 1947 р. У них констатувались низький рівень загальноосвітньої підготовки працівників, низький морально-політичний стан кадрів (висока злочинність, значна кількість порушень дисципліни, аморальних проявів тощо), незадовільний стан шкільно-курсової підготовки начальницького складу, а також незадовільні матеріально-побутові умови особового складу [6].

Загальну картину щодо стану кадрового складу органів внутрішніх справ на той час наочно ілюструють дані, що були наведені в доповіді МВС УРСР від 10 лютого 1947 р. «Про роботу відділу кадрів за 1946 р.». Згідно з цими даними органи МВС УРСР наприкінці 1946 р. були укомплектовані на 86,8 %. Відповідно некомплект кадрів становив 13,2 %. Більшість працівників органів внутрішніх справ мали початкову освіту – 59,8 %, і 40,2 % – це працівники з вищою, незакінченою вищою, середньою та незакінченою середньою освітою. Що стосується спеціальної підготовки, то її мали тільки 11,8 % працівників, водночас 88,2 % не мали ніякої підготовки. Значна роль у підвищенні рівня роботи з кадрами, усуненні існуючих хиб відводилася кадровим підрозділам [7].

Якісне поліпшення складу кадрів є неможливим без організації та вдосконалення системи підготовки кадрів, підвищення їхньої кваліфікації. Діяльність у цьому напрямі в післявоєнні роки була надзвичайно актуальною. Враховуючи низький загальноосвітній рівень працівників, відділ кадрів МВС УРСР організував у всіх обласних управліннях внутрішніх справ спеціальні вечірні середні школи для навчання працівників органів внутрішніх справ. При більшості управлінь були створені стаціонарні навчальні пункти. МВС намагалося, щоб усі працівники міліції з початковою освітою пройшли загальноосвітню та спеціальну підготовку. Офіцерський склад органів міліції підвищував свою оперативну майстерність у спеціальних школах та на курсах міліції, які відкрилися в Одесі, Львові, Чернівцях, Харкові [8].

У 1985–1990 рр. органи внутрішніх справ УРСР, як і в попередні роки, діяли у підпорядкуванні МВС СРСР. І хоча права МВС УРСР та УВС областей були дещо розширені, вони залишалися частиною загальносоюзної системи. У цей період МВС УРСР було видано низку наказів, в яких визначалися форми і методи діяльності органів внутрішніх справ, робилися спроби виявлення причин та умов злочинності. Вживалися конкретні заходи, спрямовані на вдосконалення діяльності органів внутрішніх справ.

В останні роки існування Радянського Союзу органи внутрішніх справ були змушені брати участь у політичних популістських кампаніях, які не сприяли піднесенню їхнього авторитету в суспільстві і, безперечно, стабілізації їхніх кадрів. Ці обставини, а також сукупність багатьох інших факторів, насамперед таких, як незадовільне та несвоєчасне вирішення питань забезпечення матеріально-побутових умов життєдіяльності працівників органів внутрішніх справ, їх соціального та правового захисту, необ'єктивне, а досить часто і некоректне висвітлення діяльності органів внутрішніх справ та їхньої історії за-

собами масової інформації сприяли тому, що розпочався відтік з органів внутрішніх справ не випадкових людей, які внаслідок особистих або професійних якостей не були спроможні виконувати обов'язки працівника органів внутрішніх справ, а кваліфікованих фахівців, що мали значний досвід роботи.

Ця тенденція збереглася в наступні роки і сьогодні є однією із найбільш актуальних проблем органів внутрішніх справ України.

Підсумовуючи, зазначимо, що недогляди, невіршені проблеми, організаційна непорядкованість, відсутність цільових кадрових програм та ін., що було властиве згаданому періоду, необхідно сприймати як уроки історії.

Висновки. Сучасний етап розвитку органів внутрішніх справ, на жаль, свідчить про недостатній рівень засвоєння уроків минулого. Повертаючись знову до історії розвитку української міліції, відзначимо, що головним на тому етапі було поступове формування системи роботи з кадрами, визначення головних суб'єктів цієї діяльності, накопичення різноманітного досвіду, пошук найбільш ефективних форм і методів роботи. Новий етап розвитку органів внутрішніх справ і, відповідно, роботи з кадрами пов'язаний із проголошенням України незалежною демократичною державою, з тими змінами, що відбулися в суспільно-політичному та економічному житті України за останні більш ніж 20 років.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аврутин Ю. Е. Полиция и милиция в механизме обеспечения государственной власти в России: теория, история, перспективы / Юрий Ефремович Аврутин. – СПб.: Юридический центр Прес, 2003. – С. 328–329.
2. Михайленко П. П., Кондратьев Я. Ю. Історія міліції України у документах і матеріалах: 3 т. / П. П. Михайленко, Я. Ю. Кондратьев. – К.: Генеза, 2000. – Т. 3. – 616 с.
3. Советская милиция: история и современность (1917–1978). – М.: Юрид. лит., 1987. – 336 с.
4. Вернадский В. И. Очерки и речи / В. И. Вернадский. – Петроград: Б.и., 1922. – 267 с.
5. Высшее образование в России: Очерк истории до 1917 г. / [А. Я. Савельев, А. И. Момот, В. Ф. Хотеевков и др.]; под ред. В. Г. Кинелева. – М.: НИИВО, 1995. – 342 с.
6. Ануфриев М. І. Службова підготовка працівників органів внутрішніх справ: навч.-метод. посіб. / М. І. Ануфриєв. – К.: РВВ МВС України, 2003. – 440 с.
7. Історія органів внутрішніх справ: навч. матеріали / за ред. Л. О. Зайцева. – Х.: Харков. ун-т внутр. справ, 1999. – Ч. 2. – 461 с.
8. Історія органів внутрішніх справ: навч. матеріали до спекурсу / Бабенко О.І. – Кіровоград: Імекс ЛТД, 2003. – 236 с.

УДК 342.95

СФЕРА ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ: ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА, ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУСПІЛЬНИХ ТА ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Кузнецова М.Ю.,

здобувач кафедри адміністративного та фінансового права

Національний університет біоресурсів та природокористування України

У статті визначено поняття та структуру сфери публічної інформації як невід'ємної складової інформаційної сфери суспільства. Грунтуючись на дослідженнях щодо характеру і особливостей суспільних та правових відносин в інформаційній сфері суспільства, встановлено правову природу та структуру правовідносин у сфері публічної інформації. Запропоновано критерії класифікації інформаційних правовідносин у сфері публічної інформації.

Ключові слова: інформаційна сфера, сфера публічної інформації, інформаційні суспільні відносини, інформаційно-забезпечувальні суспільні відносини, складні інформаційні правовідносини, комплексні правовідносини, критерії класифікації.

Кузнецова М.Ю. / СФЕРА ПУБЛИЧНОЙ ИНФОРМАЦИИ: ПОНЯТИЕ, СТРУКТУРА, ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЩЕСТВЕННЫХ И ПРАВОВЫХ ОТНОШЕНИЙ / Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

В статье определены понятия и структура сферы публичной информации как неотъемлемой составляющей информационной сферы общества. Основываясь на исследованиях характера и особенностей общественных отношений в информационной сфере общества, установлены правовая природа и структура правоотношений в сфере публичной информации. Предложены критерии классификации информационных правоотношений в сфере публичной информации.

Ключевые слова: информационная сфера, сфера публичной информации, информационные общественные отношения, информационно-обеспечивающие общественные отношения, сложные информационные правоотношения, комплексные правоотношения, критерии классификации.

Kuznetsova M.Yu. / SCOPE OF PUBLIC INFORMATION: CONCEPT, STRUCTURE, GENERAL CHARACTERISTICS OF SOCIAL AND LEGAL RELATIONS / National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

The social and legal relations that arise in the sphere of public information are complexly studied in the article. The introduction of a new concept «the sphere of public information» is proposed. The legal framework, which regulates social relations in the sphere of public information is defined, primarily the Law of Ukraine «About the access to public information» is analyzed. The distinction between public information and information that is of public interest is defined. The broad and the narrow understanding of the sphere of public information is proposed and justified. The usefulness of researches in the sphere of public information, which has a narrow interpretation, is shown.

The legislative definition of «public information» is analyzed. This analysis allowed to identify five groups of requirements to public information. It is established that the interpretation of the concept «ownership of public information» involves determining the characteristics of the actual conditions, not the legal legitimacy as the component of property rights. The basic conditions of the restricting the access to public information are clarified. On the basis of comparative legal analysis of the information sphere of society and sphere of public information it is proved that in the sphere of public information can be «pure» information relations, information and providing relations (for example, management, labor), and their combinations. It is determined that the social relations that arise in the sphere of public information can be simple or complex. It is shown that in the process of legal regulation of social relations in the sphere of public information can arrive «pure» information legal relations, information and providing relations, and their combinations. The attention is focused on the special role of the complex relations in the sphere of public information, which regulates not only by the norms of information law, but also other branches of law (for example, administrative, labor, civil law). It is found that more often arise administrative legal information relations.

The primary and secondary classification criteria of information legal relations in the sphere of public information are proposed. The structure of sphere of the public information, taking into account the classification criteria, is defined. The main criteria of classification the information legal relations in the sphere of public information is proposed – it is the mode of access to the public information. The concept of research the implementation of information and legal status of the executive authorities of Ukraine in information relations in the sphere of public information is defined.

Key words: information sphere, the sphere of public information, public information relations, information and providing relations, complex information legal relations, complex legal relations, classification criteria.